

Bir Eğitim Kitabı ve Düşündürdükleri

Zehra KAVCAR(*)

Son yıllarda okuduğum kitaplar içinde beni en çok etkileyeni, Gazi Eğitim Enstitüsü emekli meslek dersleri öğretmeni Adalet Odyak'ın «Şaşırtıcı Bir Eğitim Olayı - Bir Öğretmenin Anıları»(1) adlı eseri oldu. Kitabı soluk almadan, büyük bir dikkatle, beğeniyle ama yüreğim sızlayarak, içim burkularak okudum. Öğretmenlik mesleğine gönül vermiş bir kişi olarak, okuduklarımdan etkilenmemem olanaksızdı. Çünkü anlatılan bazı olayların benzerlerini yaşadım, pekçoğuna tanık oldum. Ve eğitim işinin, öğretmenliğin özveri, sabır, anlayış isteyen güç bir iş, güç bir meslek olduğunu bir kez daha anladım. Böyle bir kitabı yıllar önce, öğretmenliğe başladığım sırada okumak isterdim. İnaniyorum ki yüreğimi burkan deneyimsiz yılların acı olaylarını yaşamamış olurum.

Eserin önsözünde yazar : «Bu anıların yazıya dökülmesi belki yadırganacak, hatta tabu sayılan bir konuya dokunduğum, «büyükler hata işlemez» gibi yerleşik fakat yanlış bir yargıya sarstığım için belki tepki görecektir. Buna katlanacağım. Çünkü anne, baba ve hele öğretmen olarak küçük insana karşı olan her olumsuz davranışımızda kendi kendimizi sorguya çekmenin gerekliliğine, bir özeleştiriye gitmeye bütün varlığımla inanıyorum. Eğer anneyi, babayı ve öğretmen arkadaşları bu göreve çağırıyorsam haklı görülmeliyim» diyor. Yazarı haklı görmekten öte, tepki görmeyi göze alarak bizleri uyardığı, bizlere özeleştiriye yapma yolunda örnek olduğu, mesleğimizin önemini, yüceliğini bir kez daha ortaya koyduğu için alkışlamak gerek. Kitaptaki anıların tümünü anlayarak, üzerinde düşünerek, özeleştiri yaparak okumalıyız. «Bir Öğretmenin Anıları» bütün öğretmenlerin, eğitimcilerin, yetkililerin,

(*) Ankara Ulus Endüstri Meslek Lisesi Edebiyat Öğretmeni

1 Adalet Odyak, Şaşırtıcı Bir Eğitim Olayı- Bir Öğretmenin Anıları, Ankara Basım Sanayi A.Ş., 1982, 186 sayfa.

anne ve babaların okuması gereken bir eserdir. Okuyup, değeriendirip ders alalım ki yanılığlar, acılar, umutsuzluklar azalsın. Okuyalım ki okul taksidini ödeyemediği için yatılılıktan çıkarılan öğrencisini, kendi ailesini zor geçindirdiği halde evine alan, çocuklarına değil de öğrencisine bayramlık alabilmek için satılabilecek teş eşyaları olan dikiş makinesini satan öğretmen Kemal Bey ve eşi, bir eğitim anıtı olarak karşımıza dikilsin. Okuyup ders alalım ki «Küçük Yalçın'ın Gerçek Öyküsü», «Mektup», «Keçiören İslahevini Ziyaret ve Düşündükleri» ve «Yaşamı Kayanlardan Bir Öğrencinin Öyküsü» başlıklı anılarda anlatılanlar, yaşadığımız, tanık olduğumuz benzer binlerce acı olay bir daha yaşanmasın. Okuyalım ki çalışan annelerin sorunlarıyla eğitim sorunlarımızın birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğu bir kez daha kanıtılsın. Okuyalım ki «hiç değilse bir öğretmen olmak» anlayışıyla davranılmasın. Öğretmen yetiştiren kurumlara en düşük puanlı öğrenciler alınmasın. Öğretmenlik mesleğini seçmiş öğrenciler, mesleki bilgilerle donatılsın, en iyi biçimde yetiştirilsin.

Yazar yine önsözde: «Toplumların yaşamında olduğu kadar bireylerin yaşamında ve yazgısında da en önemli rolü öğretmen oynar. Onun parmakları arasında oynayan kalem, ağzından çıkan not, sarfettiği bir tümce, takındığı tavır ve davranışlar, eline teslim edilen yüzşlerce çocuğun ömürboyu alını yazılarını çizmektedir. Bu noktanın asla unutulmaması gerekir» diyor. Gerçekten de her dönemde toplumların geleceğini yoğuranlar öğretmenler olmuştur. Yalnızca belli bilgileri, değerleri aktarmakla yetinmemiş, yeni kuşakların yaratıcı olmalarını, kendilerini aşmalarını, sağlıklı düşünmelerini istemişlerdir. Bunları gerçekleştirdikleri ölçüde de gerçek eğitimci olmuşlardır. Eğitim ve öğretim işi bir sanattır. İnsan yetiştirme sanatı. Öğretmenlik bir sanat olduğuna göre öğretmen, yapan, yaratan, yönlendiren kişi olmalıdır. Öğretmenlik tüm mesleklerin odak noktasıdır. Hepsine yön veren, hepsinin temelini oluşturan, gelişimini sağlayan, çatısını kuran odur. Kısacası öğretmenlik, insanları onura, ulusları bilince yükselten mes-tir.

Büyük bir devlet adamı, büyük bir kumandan olduğu kadar büyük bir eğitimci olan Atatürk: «Öğretmeden, eğitimciden yoksin bir ulus, henüz ulus adını almak yeteneğini kazanamamıştır. Ona gelişigüzel yığın denir. Ulus denmez!» diyor. Görüldüğü gibi Atatürk, öğretmene sadece eğitimin bir simgesi gözüyle bakmamış; öğretmeni bir kurtarıcı, özgür ulus olmanın bir göstergesi olarak

değerlendirmiştir. Bir devletin sonsuza dek yaşaması, öğretmenin genç kuşakları yetiştirmesine bağlıdır. Böylesine önemli bir görevi üstlenmiş kişilerin de elbet sevecen, sabırlı, hoşgörülü, özverili, duyarlı olması gerekir. Öğretmen hoşgörülü, sevecen, duyarlı olmalıdır ki öğrencilerinin onuruna saygı gösterebilir. Ona sevgiyle, anlayışla, dostça davranmalıdır. Öğretmen sabırlı, özverili olmalıdır ki en güç işi, dünyadaki her güzel şeyin yapıcısı insanları yetiştirebilme işini başarabilsin.

Sözlerimi yazarın şu çağrısıyla bitirmek istiyorum: «Yalnız eğitimle uğraşan kişiler olarak değil, tüm toplum olarak, insan yetiştirmenin o büyük sorumluluğunu içimizde duyarak görevimizi yapmak, herşeyden önce çocuğa bakış açımızı değiştirmek, eğitsel bilimlerin öncülüğünde okulda ve ailede demokratik eğitimi tek dayanak saymak ve çocuğun mutluluğu için çalışmak tek amacımız olmalıdır.»

TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ

Bilim Dizisi Yayınlarının 7. sı olan «OKULÖNCESİ EĞİTİM ve SORUNLARI» pek yakında çıkıyor. Eğitim ve bilim çevrelerine duyurmaktan kıvanç duyarız.
